

Oponentský posudek disertační práce

JUDr. Ing. David Skácelík

na téma: **Dohledová činnost ČNB,**

předkládané k obhajobě na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v Praze

Autor si za téma své disertační práce vybral problematiku dohledu nad finančním trhem se zaměřením na činnost ČNB. Ač si autor toto téma vybral již před několika lety, nabylo v průběhu období zpracování podstatněji na své aktuálnosti, a to zejména vzhledem k proběhlé (či stále ještě probíhající) celosvětové finanční krizi, která odhalila mnoho nedostatků v oblasti právní regulace a dohledu nad finančním trhem. Proto považuji toto téma za vhodné ke zpracování jako téma disertační práce.

K názvu práce musím poznamenat, že autor za výše uvedený název připojil do závorek ještě dovětek „(se zaměřením na ochranu spotřebitele na finančním trhu)“, nicméně tento dovětek jsem v SISu nenalezl.

Autor napsal svou práci o rozsahu 160 stran vlastního textu, přičemž ale nesprávně čísluje práci až od vlastního textu práce, i když mu předchází několik stran (nicméně např. obsah práce ale autor před vlastním textem práce - oproti zvyklostem, neuvádí). Systematika práce je následující: 1) Úvod, 2) Výkon dohledu, 3) Ochrana poskytovaná spotřebiteli v rovině práva správního, 4) Úprava spotřebitelského práva v České republice po r. 1989, 5) Ochrana spotřebitele v právu ES a EU, 6) Pojištění vkladů a odškodnění spotřebitelů, 7) Ochrana majetkových zájmů spotřebitele, 8) Závěr.

Ohledně struktury práce mám některé pochybnosti, zejména práce nezabírá celou problematiku finančního trhu, ale zaměřuje se zejména na poskytování úvěrů spotřebitelům, resp. na bankovní vklady. Například spoření na období postproduktivního věku autor zcela pomíjí, a to včetně pojistných produktů (penzijní spoření, životní pojištění). Velký podíl z práce zabírá prostý popis evropské legislativy a překopírovaný text soudních rozhodnutí. není nijak vysvětleno, proč je např. finanční arbitr řazen do kapitoly „ochrany majetkových zájmů“, nikoli do ochrany správněprávní, také není jasné, podle jakých kritérií byl vybrán obsah právě této kapitoly. Například Fond pojištění vkladů nezajišťuje ochranu majetkových zájmů vkladatelů?

Práce je doplněna anglickým a českým abstraktem, ale nenalezl jsem seznam klíčových slov v těchto jazycích. Dále pak obsahuje také seznam použitých zdrojů informací dělených dle jejich druhů a tři přílohy, nicméně význam přílohy B a C mi není zcela zřejmý, stejně jako původ informací v nich obsažených.

Rozsah použité literatury a ostatních zdrojů informací je dosti nízký. Pokud nahlédneme do seznamu literatury, nenalezneme v něm jedinou zahraniční knihu! Přitom práce s literaturou je jednou z podmínek zpracování kvalitní disertační práce. Navíc téma dohledu nad finančním trhem je tématem hojně v zahraniční literatuře zpracovávaným, takže potřebná literatura je volně dostupná. Tento nedostatek předkládané práce považuji za fundamentální. (Mimochodem, seznam použité literatury je zvykem řadit abecedně, což autor také nečiní.) I ve formě citací se objevují nedostatky (např. pozn. 224, kde chybí konkrétní adresa odkazu na uváděnou informaci a datum citace).

Z hlediska systematika za zcela nevyhovující považuji velmi krátký závěr (necelá stránka textu). Autor sice každou kapitolu uzavírá shrnutím, to ale není důvodem, aby v závěru absentovalo shrnutí základních poznatků v práci dosažených a formulace finálních závěrů. Předkládaný závěr neodpovídá obecným požadavkům.

K jazykové stránce této práce nemám podstatnějších připomínek, práce je psána vcelku vhodným jazykem (až na výjimky, jako např. na druhý odst. na str. 30, kde autor používá dosti nevhodné formulace) a nenacházím v ní podstatnějších jazykových či pravopisných chyb.

K obsahové stránce práce: V úvodu práce nenacházím cíle této disertační práce, které si autor před sebe vytýčil (je tak tedy nesnadné hodnotit jejich dosažení). Stejně tak autor v úvodu práce neuvádí ani východiska, ani hypotézy, ani vědecké metody zpracování své práce. Proto mohu konstatovat, že úvod nesplňuje požadavky kladené na jeho obsah.

Nejrozsáhlejší součást práce je obsažena v kapitole páté. Osobně se nedomnívám, že takto pojatá kapitola, která je převážně popisného charakteru, je podstatněji přínosná. Jsou v ní sice obsaženy i zajímavé judikáty, autor ale nijak nevysvětluje, pole jakých kritérií tyto judikáty vybral (nebo zda jejich výběr od jiných autorů čerpal).

V části o pojištění vkladů autor míchá do sebe aktuální a staré informace. Na str. 113 uvádí, že u pojištění vkladů „od 31. prosince 2010 má být tato částka dále zvýšena;“, přičemž na následující stránce již uvádí správný údaj (po tomto zvýšení).

Na některých místech chybí větší systematičnost v práci, např. u přezkumu rozhodnutí finančního arbitra (na str. 142) se autor zaobírá jen přezkumem obecnými soudy, nicméně rozhodnutí arbitra může (dokonce musí) být přezkoumáno i ve správním soudnictví.

V celé práci se objevují problémy s nepřesným pojmoslovím. Autor například používá pojem „Společenství“ namísto Unie, a to ve spojeních, kde není důvodu (např. historický) pojem Společenství používat.

Níže tedy uvedu některé své připomínky, které by současně mohly sloužit i jako náměty k diskuzi při obhajobě této práce.

- Autor jen velmi obecně vymezuje, co v oblasti finančního trhu má znamenat pojem „spotřebitel“, nijak jej neporovnává s obvyklejším pojmem „klient“. Pak musí přistupovat k různým pomocným frázím, aby obsáhl zamýšlené (např. str. 18 „spotřebitel, ale i jiná soukromá osoba“). Mohl by autor přiblížit pojem spotřebitel a pojem klient? Vidí mezi těmito pojmy rozdíly (a jaké)?
- Opravdu jen fakt, že fyzická osoba podniká (např. živnostník), z ní činí osobu znalou např. investování na finančním trhu? (str. 34) Není příliš rozhodné tvrzení, že této osobě nemá být poskytována ochrana na úrovni spotřebitele? Je právě i vzhledem k tomuto příkladu vhodné používat u finančních služeb pojem spotřebitel? Má každý, kdo takovým spotřebitelem není, automaticky přijít o vyšší míru právní ochrany?
- Autor navrhuje, že vhodnou ochranou u neprofesionálních investorů je prohlášení, že jsou si vědomi rizik, které investování přináší. (str. 56) Jakým způsobem by byl investor takto chráněn? Stačí podepsání prohlášení k tomu, aby byl investor znalý investování?
- Proč autor rozlišuje v nadpisu páté kapitoly právo Evropských společenství a Evropské unie? Předpisy přijaté před vznikem Evropské unie nejsou součástí její legislativy?

V podobných poznámkách by bylo možno pokračovat, výše jsem uvedl ty, které považuji za nejpodstatnější..

K práci mám podstatnější připomínky a to zejména koncepčního charakteru (bezobsažný úvod a závěr, příliš rozsáhlá kapitola pátá, která je velmi popisná, celkově nedostatečná hloubka analýzy), nicméně **práci hodnotím jako vhodnou k obhajobě**. V rámci této obhajoby pak bude prostor pro diskuzi nejen o výše uvedených otázkách.

V Praze dne 5. září 2012

JUDr. Michael Kohajda, Ph.D.

Právnická fakulta UK